

Metody aktywizujące w nauczaniu zawodów medycznych

Metoda czterech kroków

Metoda jest prosta, a przy tym angażuje i ożywia uczestników. Jej celem jest kształtowanie określonych umiejętności bez jakiegokolwiek teoretyzowania.

- w I kroku „techniki”** demonstrujemy daną czynność w **rzeczywistym tempie**. Nie robimy przy tym żadnych komentarzy, ta część bywa nazywana „niemym krokiem”. Zadaniem słuchacza jest obserwowanie czynności. Najważniejsze na tym etapie jest prawidłowe wykonanie umiejętności, tak aby słuchacze wiedzieli, jak to powinno być zrobione
- Nauczyciel **przygotowuje scenariusz**, który pomaga słuchaczowi „zobaczyć” daną sytuację, pozwala ugruntować jego wiadomości i pokazuje mu, jak zastosować nową wiedzę do wykonania danej czynności

w II kroku nauczyciel demonstruje czynność wolniej, dokładnie ją omawiając.

- **Objaśnienie pomoże słuchaczowi uporządkować nowe pojęcia i wiedzę**
- Przygotowując się do zastosowania „techniki czterech kroków”, ten krok musimy dobrze przemyśleć, kształtowaną czynność zsynchronizować z komentarzem i przećwiczyć to, nim wystąpimy przed słuchaczami

- Nie należy powtarzać poszczególnych elementów demonstrowanej czynności, ponieważ dezorientuje to uczestników pokazu.
- Zaangażowanie słuchaczy w zajęcia zwiększa ich motywację i chęć do nauki.

w III kroku nauczyciel demonstruje umiejętność ponownie, tym razem z komentarzem jednego słuchacza.

- Jest to decydujący etap w w uczeniu się umiejętności. Słuchacze zaczynają przenosić na siebie odpowiedzialność za wykonanie zadania. Czują się jeszcze bezpieczni, ponieważ to w dalszym ciągu nauczyciel faktycznie wykonuje daną czynność.
- Słuchacze omawiają ćwiczenie, co zwiększa prawdopodobieństwo jego poprawnego wykonania na kolejnym etapie.

- Słuchacze mają możliwość uporządkowania wszystkich informacji tworząc prawidłowy wzorzec postępowania
- Trzykrotne zobaczenie prawidłowo przeprowadzonego ćwiczenia przed samodzielnym wykonaniem ułatwiam zapamiętywanie i poprawia jakość wykonanych działań podczas stresujących działań praktycznych

IV krok nauczania – Słuchacz wykonuje daną czynność. Praca odbywa się w parach, **podczas której jeden uczestnik demonstruje czynność, drugi kontroluje jej wykonanie**, a potem zamieniają się rolami. Nad całością sesji i poprawnością wykonywanych zadań czuwa nauczyciel

- Każdy uczestnik musi wykonać ćwiczenie

- Jeśli czas pozwoli słuchacz może wykonać kilkakrotnie ćwiczenie aby ugruntować nabytą umiejętność
- Jest to jednocześnie okazja do wyjaśniania mechanizmów, uzasadniania zależności i odkrywania teoretycznych podstaw danej umiejętności.
- Ten krok zamyka proces nauczania i uczenia oraz ugruntowuje wśród uczestników umiejętności wykonywania konkretnych czynności

- Na zakończenie zajęć przeprowadzamy debriefing, podczas którego rozmawiamy z uczestnikami o ich doświadczeniach, refleksjach i uczuciach.
- Zachęcamy do mówienia zwłaszcza o pozytywnych aspektach, lecz jeśli podczas zajęć wydarzyło się coś negatywnego, powinno to być przedmiotem grupowej rozmowy.
- Jest to runda podsumowująca zajęcia. Każdy mówi o tym, co w edukacji było dla niego najważniejsze i czego nowego się nauczył.

- Znajduje zastosowanie głównie w kształceniu zawodowym, w nauczaniu dorosłych oraz w doskonaleniu zawodowym
- Punktem wyjścia jest opis zdarzenia lub sytuacji praktycznej
- Nauczyciel przygotowuje opis zdarzenia, sytuacji w oparciu o zdarzenie zaistniałe w rzeczywistości lub zaimprovizowane
- W opisie nie należy zamieszczać żadnych komentarzy ani używać sformułowań sugerujących rodzaj decyzji.
- Na końcu opisu zamieszcza się kilka pytań, na które uczniowie poszukują odpowiedzi

Organizacja zajęć:

- I etap- Wyjaśnienie jak będzie przebiegać lekcja, jak mają osiągnąć cel, na czym będzie polegać ich rola
- II etap- zapoznanie się ucznia z opisem sytuacji
(pojedynczo lub w grupach)
- III etap- zadawanie pytań w celu zebrania informacji brakujących w opisie

- IV etap –sformułowanie zadań, wyróżnienie problemów, ustalenie ich hierarchii.
Nauczyciel czuwa nad rzeczowym przebiegiem dyskusji.
- V etap-ogólna dyskusja
- VI etap-przeczytanie zgłoszonych rozwiązań

© Bożena Belcar

Symulacja

- **Nauczyciel wdraża uczniów** do stosowania nabytej wiedzy psychologicznej i socjologicznej w sytuacjach napotkanych w pracy
- Nauczyciel wręcza osobom, które wylosowały **role opis ich zadania i roli**, obserwatorom przekazuje kryteria wg których ma przebiegać obserwacja

- Część grupy wylosuje role biorące udział w grze, część pozostanie w roli uczestnika gry lub obserwatora .
- Po przeprowadzeniu inscenizacji uczestnicy ustosunkowują się do niej, analizują jej przebieg, użyte argumenty, słownictwo i formę. Omówienie symulacji rozpoczynają obserwatorzy, następnie włączają się uczestnicy gry i „aktorzy”.
- Na zakończenie aktorzy opowiadają o emocjach, które przeżyli w czasie gry

Metoda algorytmiczna

- Polega na kształtowaniu umiejętności rozwiązywania zadań za pomocą przepisu algorytmicznego, który uczeń otrzymuje w postaci gotowej lub tworzy samodzielnie
- Przykład zastosowania to opis techniki postępowania ustalające kolejność czynności przy wykonywaniu zabiegów, instrukcje obsługi urządzeń, procedury postępowania

- Formułowanie algorytmów ma duże znaczenie dla dokładnego poznania struktury czynności każdego zabiegu
- Ułożenie dobrego algorytmu wymaga:
 - ułożenia czynności na operacje składowe
 - rozłożenia wyniku końcowego na częściowe, stanowiące wynik poszczególnych operacji

- W przypadku podawania uczniom algorytmów trzeba czuwać nad tym, by nie tylko zapamiętali mechanicznie kolejność działań, lecz także rozumieli, dlaczego tak powinno się postępować, czym jest to uzasadnione.

Studium przypadku

Punkt wyjścia- opis zdarzenia lub sytuacji praktycznej

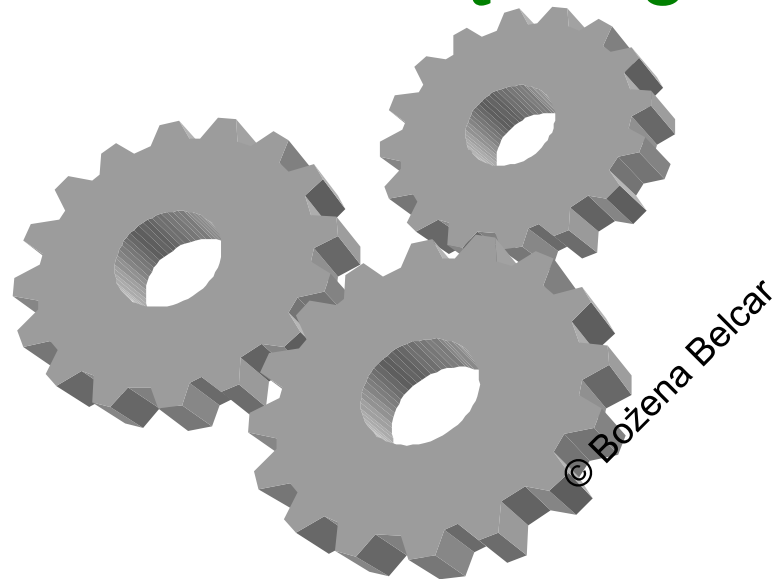
Wyróżniamy dwa typy sytuacji:

- **Sytuacje zamknięte**, gdzie podane są szczegółowo wszystkie dane dotyczące zdarzenia
- **Sytuacje otwarte**, gdzie uczeń znajduje tylko niektóre ważne informacje (inaczej metoda przypadku)

Przygotowanie materiałów

- Nauczyciel przygotowuje charakterystykę sytuacji lub środowiska, w którym rzecz się dzieje, albo wypowiedzi osób biorących udział w zdarzeniu. Można dołączyć wyciągi z dokumentacji, załączniki.
- Opis przygotowuje się w oparciu o zdarzenie zaistniałe w rzeczywistości lub zaimprovizowane

- W opisie nie zamieszcza się komentarzy i sformułowań sugerujących rodzaj decyzji
- Na końcu opisu zamieszcza się jedno lub kilka pytań, na które uczniowie poszukują odpowiedzi
- Warunkiem uzyskania dobrych efektów jest posiadanie przez uczniów niezbędnego zasobu wiedzy

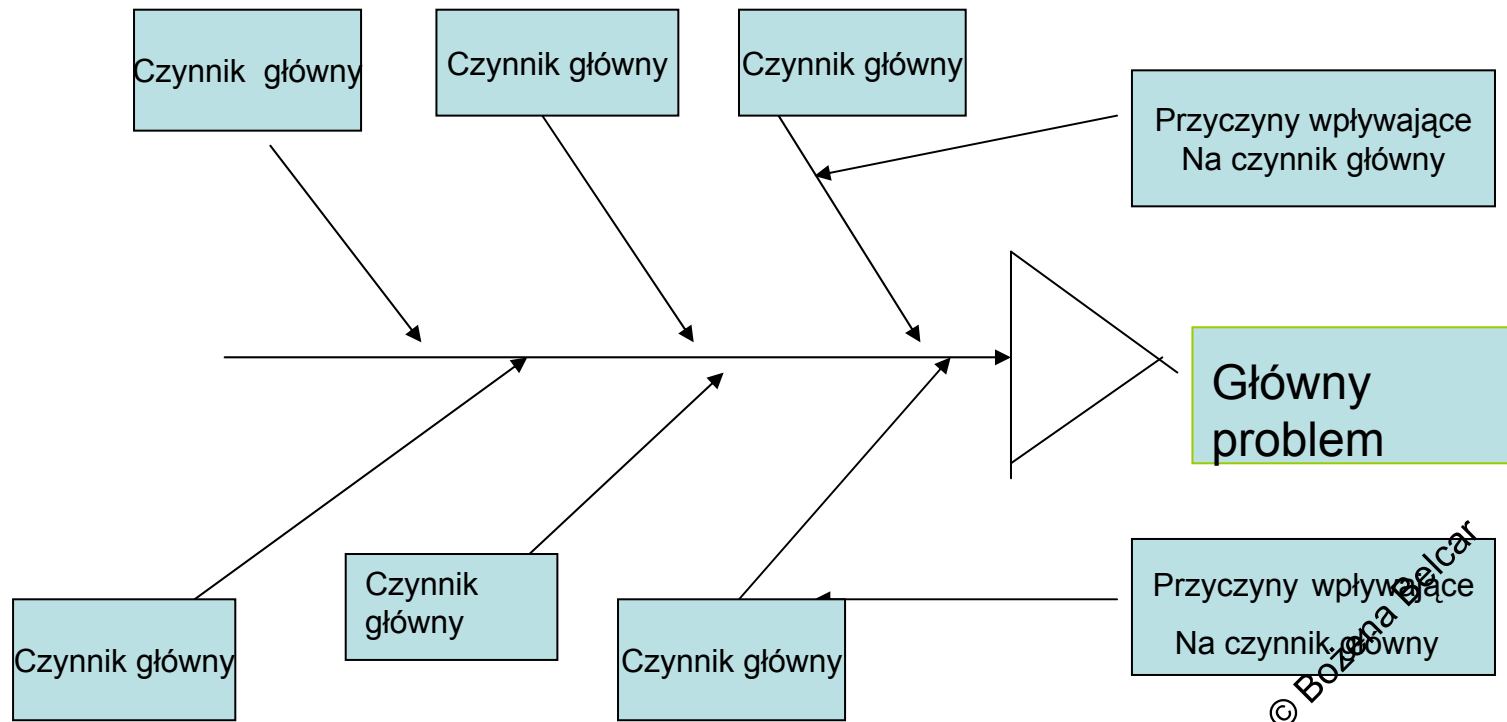
Organizacja zajęć:

- I etap- wyjaśnić uczniom na czym będzie polegać ich rola, jaki mają osiągnąć cel, jak będzie przebiegać lekcja i ile czasu przeznaczają się na analizę tekstu
- II etap- zapoznanie się uczniów z opisem sytuacji (indywidualnie lub w grupach 5-7 osobowych)
- III etap- przy zastosowaniu metody otwartej uczniowie w określonym czasie mogą zadawać pytania w celu zebrania dodatkowych informacji

- IV etap -sformułowanie zadań. Uczniowie wyróżniają problemy główne, ustalają ich hierarchię podając argumentację. Nauczyciel pilnie czuwa, aby dyskusja miała przebieg rzeczowy i nie przeradzała się w docinki osobiste
- V etapogólna dyskusja. Uczniowie referują co opracowali
- VI etap-przeczytanie zgłoszonych rozwiązań oraz wybranie najbardziej trafnych rozwiązań

Rybi szkielet

- Nazwa tej metody pochodzi od formy graficznej przypominającej szkielet ryby.

1. Za pomocą burzy mózgów ustal główne czynniki
2. Podziel klasę na tyle zespołów ile jest czynników głównych
3. Każdy zespół poszukuje przyczyn mających wpływ na czynnik główny
4. „małe ości” dopisujemy do „dużych ości”
5. Opracuj plan działań zmierzający do rozwiązania problemu

Bibliografia:

- E. Brudniak , A. Moszyńska, B. Owczarska
„ Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie „Zak. Wyd.
SFS Kielce 2000
 - E. Brudniak , A. Moszyńska, B. Owczarska
„ Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie 2 ” Oficyna
Wydawnicza nauczycieli Kielce 2003
- Cz. Kupisiewicz „Podstawy dydaktyki” WSiP 2005

A large, irregular orange shape resembling a cloud or a thought bubble, with a black outline and a subtle grey drop shadow. It is centered horizontally and vertically on the page.

**Dziękuję za
uwagę !!!**